

SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA Z JEZYKA POLSKIEGO DO KLASY VI

OCENA CELUJĄCA

Kształcenie literackie i kulturowe:

Otrzymuje uczeń, który:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach (pełni funkcję asystenta nauczyciela) i zajęciach pozalekcyjnych,
- z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- wzorowo wykonuje zadania dodatkowe,
- współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
- wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.

OCENA BARDZO DOBRA:

Kształcenie literackie i kulturowe:

- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat świata przedstawionego podczas analizy różnorodnych tekstów literackich,
- analizuje rolę środków językowych w tworzeniu obrazów poetyckich,
- określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej,
- określa funkcję elementów fantastycznych w utworach współczesnych,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o cechach gatunkowych i odmianach gatunkowych utworów w ich analizie i interpretacji,
- objaśnia funkcje środków stylistycznych w czytanych utworach literackich,
- analizuje wpływ tytułu, podtytułu, motto, puenty na interpretację tekstu,
- omawia konstrukcję utworu literackiego,
- używa funkcjonalnie pojęć wiersz rymowy, bezrymowy, biały, ciągły, stroficzny oraz rymy i rytm podczas analizy wiersza,
- omawia układ rymów w wierszu,
- stosuje bogate słownictwo określające następstwo zdarzeń,
- określa funkcję retrospekcji,
- omawia sposób zapisu dialogu w tekście,
- określa funkcję monologu,
- charakteryzuje bohatera, podmiot liryczny i narratora w czytanych utworach,
- wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę o różnych typach narracji w analizie tekstu,
- posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do bohaterów,
- omawia problematykę utworu,
- wskazuje i nazywa różne wątki w utworze,
- opisuje emocje towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę do objaśnienia przenośnych znaczeń tekstów kultury,
- objaśnia sens przypowieści,
- funkcjonalnie używa różnych środków językowych do uzasadnienia swojego rozumienia utworu,
- wykorzystuje w interpretacji tekstów wiedzę o różnych tekstach kultury i różnorodne konteksty,
- posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do bohaterów i sytuacji,
- odczytuje wartości i antywartości wpisane w teksty kultury,
- używa nazw wartości w rozmowie o utworze i motywach działania bohaterów,
- określa funkcje tekstu literackiego, informacyjnego, prasowego, reklamowego,
- odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio,
- analizuje i interpretuje główną myśl tekstu,

- formułuje samodzielnie przesłanie i morał utworu,
- omawia relacje między poszczególnymi częściami wypowiedzi,
- hierarchizuje informacje,
- objaśnia subiektywny charakter opinii,
- charakteryzuje komiks jako swoisty tekst kultury,
- porównuje komiks z tekstem literackim,
- objaśnia swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych,
- rozpoznaje środki wyrazu teatralnego i określa ich funkcje,
- określa wybrane cechy gatunkowe filmu,
- wskazuje różnice pomiędzy tekstem literackim a jego adaptacją,
- odbiera tekst kultury jako źródło wzbogacania własnych doświadczeń,
- dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny,
- aktywnie odbiera i interpretuje filmy, spektakle, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.

Kształcenie językowe:

- określa funkcje różnych części mowy w tekście,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o odmiennych i nieodmiennych częściach mowy,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o osobowych i nieosobowych formach czasownika w wypowiedziach,
- funkcjonalnie używa konstrukcji z zaimkiem zwrotnym się,
- określa funkcje różnych form gramatycznych odmiennych części mowy w wypowiedzeniu,
- używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi,
- stosuje poprawne trudne i nietypowe formy gramatyczne wyrazów odmiennych,
- używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy,
- wyjaśnia funkcję orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu,
- używa funkcjonalnie nazw wszystkich typów związków wyrazowych podczas analizy składniowej zdań,
- rozpoznaje wypowiedzenia ze względu na cel wypowiedzi,
- określa funkcję zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych różnego typu,
- stosuje w praktyce językowej różne typy wypowiedzeń, dostosowuje je do celu wypowiedzi,
- wykorzystuje wiedzę i umiejętności w zakresie przekształceń składniowych w wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- funkcjonalnie posługuje się wersją mówioną i pisaną języka,
- zna i funkcjonalnie stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej odmianie polszczyzny,
- świadomie wykorzystuje wyrazy o przenośnych znaczeniach do tworzenia własnych wypowiedzi,
- używa poprawnie i celowo różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- wyjaśnia funkcję słownictwa neutralnego i wartościującego w tekście,
- podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się,
- funkcjonalnie stosuje synonimy i antonimy w celu wzbogacenia językowego wypowiedzi,
- stosuje synonimy w celu uzyskania spójności tekstu,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach komunikatów,
- funkcjonalnie posługuje się terminami nadawca i odbiorca wypowiedzi podczas interpretacji tekstów kultury,
- posługuje się różnymi werbalnymi i pozawerbalnymi środkami komunikacji stosownie do sytuacji,
- nazywa i komentuje emocje wyrażane za pomocą różnych form ekspresji pozasłownej,
- wykorzystuje wiedzę o głoskach, literach i sylabach w analizie warstwy brzmieniowej tekstów,
- przestrzega zasad etykiety językowej podczas komunikacji za pomocą narzędzi nowoczesnych technologii informacyjno – komunikacyjnych,
- stosuje we wszystkich wyrazach zasady pisowni: – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z różnymi częściami mowy – wielką i małą literą – przyimków i wyrażen przyimkowych – cząstek -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście – ą i ę oraz -em, -en i -om, -on – zakończeń -i, -ii, -ji – przedrostków i przyrostków w podanym zestawie ortogramów,
- stosuje we wszystkich wypowiedzeniach poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym • stosuje poznane znaki interpunkcyjne w sposób celowy, ze świadomością ich funkcji,

Tworzenie wypowiedzi:

- świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi,
- prezentuje własne stanowisko w rozmowie,
- używa przemyślanych argumentów na poparcie swojego stanowiska,
- tworzy semantycznie pełne i bogate językowo wypowiedzi,
- wypracowuje skuteczne metody selekcji informacji,
- określa funkcję środków perswazji w tekstach reklamowych,
- tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych, stosuje funkcjonalnie różne środki językowe,

- głosowo interpretuje tekst,
- dba o zwięźłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego i szczegółowego,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych formach notatek,
- opowiada o treści, problematyce i formie poznanych tekstów kultury,
- tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych inspirowane treścią poznanych utworów lub ilustracją,
- funkcjonalnie i twórczo wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach,

Samokształcenie:

- czytając głośno, przekazuje intencję tekstu,
- opracowuje własne sposoby szybkiego i efektywnego zapisywania informacji,
- gromadzi dane w sposób uporządkowany i zapewniający łatwy dostęp do potrzebnych informacji,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat zasobów bibliotecznych w docieraniu do informacji,
- określa funkcje słowników,
- określa typy definicji słownikowych i ich swoistość,
- korzysta ze słowników on-line,
- krytycznie ocenia i weryfikuje informacje uzyskane z różnych źródeł,
- aktywnie interesuje się życiem kulturalnym swojego regionu,
- postrzega nowoczesne technologie informacyjne jako narzędzia do rozwijania i prezentowania własnych zainteresowań.

OCENA DOBRA:

Kształcenie literackie i kulturowe:

- porównuje wybrane elementy świata przedstawionego w różnych utworach epickich,
- analizuje i interpretuje obrazy poetyckie w czytanych utworach,
- odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości,
- wyjaśnia znaczenie elementów realistycznych w epice,
- wymienia cechy charakterystyczne różnych gatunków literackich,
- omawia różnice między różnymi odmianami gatunkowymi powieści i opowiadania,
- wskazuje w tekście literackim epitety, porównania, przenośnie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienia, zgrubienia, uosobienia, ożywienia, apostrofy, pytania retoryczne, powtórzenia i z pomocą nauczyciela określa ich funkcję,
- dostrzega funkcję podtytułu, motto, puenty jako elementu konstrukcyjnego utworu,
- przedstawia prosty schemat rozwoju akcji,
- określa wers, zwrotkę, refren, rymy,
- zna pojęcia rymy męskie i żeńskie oraz rymy dokładne i niedokładne,
- nazywa rodzaj wiersza,
- analizuje przebieg zdarzeń w ujęciu przyczynowo - skutkowym,
- rozpoznaje retrospekcję,
- porównuje wypowiedzi bohaterów i narratora,
- wskazuje w tekście dialogi i monologi,
- określa motywy działania bohatera,
- określa stosunek narratora do wybranych elementów świata przedstawionego utworu,
- określa podmiot liryczny,
- objaśnia funkcję różnych typów narracji w tekście,
- prezentuje swój pogląd na temat bohaterów,
- określa problematykę utworu,
- wskazuje wątek główny i wątki poboczne,
- opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury,
- odczytuje przenośne sensory prostych utworów,
- przedstawia ukrytą treść przypowieści,
- zestawia sytuację bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami,
- uzasadnia swoje rozumienie utworu,
- wykorzystuje w interpretacji tekstów znajomość innych utworów literackich,
- nazywa wartości ukazane w utworze,
- odróżnia tekst literacki od informacyjnego,
- odróżnia tekst prasowy od literackiego,
- wskazuje cechy tekstu reklamowego,
- dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio,

- określa główną myśl tekstu,
- odczytuje morał bajek,
- określa funkcję wstępu, rozwinięcia, zakończenia, akapitu,
- odróżnia informacje ważne od drugorzędnych,
- odróżnia informacje o faktach od opinii,
- wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne, określa funkcje wybranych znaków teatralnych,
- posługuje się ze zrozumieniem terminami związanymi ze sztuką filmową,
- rozpoznaje wybrane gatunki filmowe,
- wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją filmową,
- komentuje treści tekstów kultury w odniesieniu do własnego doświadczenia,
- dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny,
- wykorzystuje wiedzę na temat tekstów kultury, odbierając filmy, spektakle adresowane do dzieci i młodzieży,

Kształcenie językowe:

- wskazuje różnice między różnymi częściami mowy,
- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych,
- rozumie funkcję nieosobowych form czasownika,
- rozpoznaje konstrukcje z zaimkiem zwrotnym się,
- poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika,
- stosuje poprawne typowe formy gramatyczne wyrazów odmiennych,
- uwzględnia w wypowiedziach różne natężenie cech i właściwości,
- używa stopnia wyższego i najwyższego przymiotników i przysłówków,
- określa funkcje składniowe wyrazów w zdaniu,
- używa ze zrozumieniem pojęć związków zgody, związków rządu, związków przynależności,
- odróżnia różne typy związków wyrazowych,
- używa wypowiedzi wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji,
- określa typy zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie,
- poprawnie stosuje równoważnik zdania,
- rozumie funkcjonalność przekształceń składniowych,
- wskazuje główne cechy języka mówionego i pisanego,
- posługuje się oficjalną nieoficjalną odmianą polszczyzny ze świadomością zróżnicowania tych form,
- rozpoznaje wyrazy wieloznaczne,
- używa różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- stosuje ze świadomością celu słownictwo neutralne i wartościujące,
- posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności i celu wypowiedzi,
- świadomie zastępuje powtarzające się wyrazy ich synonimami,
- stosuje w wypowiedziach antonimy,
- używa spójników i zaimków oraz różnorodnych konstrukcji składniowych w celu zespolenia tekstu,
- wie, że niektóre komunikaty różnią się systemem znaków,
- identyfikuje i opisuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi lirycznej,
- dostosowuje sposób wyrażania się i zachowania do sytuacji komunikacyjnej,
- rozpoznaje znaczenie różnych niewerbalnych środków komunikacji,
- określa funkcje głosek, liter, sylab,
- różnicuje intonację ze względu na cel wypowiedzi,
- przestrzega zasad etykiety językowej wymaganych w korespondencji,
- stosuje w większości wyrazów zasady pisowni: – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z różnymi częściami mowy – wielką i małą literą – przyimków i wyrażen przyimkowych – cząstek -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście – ą i ę oraz -em, -en i -om, -on – zakończeń -i, -ii, -ji – przedrostków i przyrostków w podanym zestawie ortogramów,
- stosuje w większości wyrazów zasady oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- stosuje w większości wypowiedzi poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym,
- stosuje średnik,

Tworzenie wypowiedzi:

- wypowiada się logicznie na tematy związane z poznanymi tekstami kultury,
- reaguje na wypowiedzi innych rozmówców,
- rozpoznaje argumenty odnoszące się do faktów, logiki oraz odnoszące się do emocji,
- tworzy wypowiedzi o właściwej kompozycji i układzie graficznym,
- stosuje akapity, dostosowując je do założonej kompozycji wypowiedzi,

- dokonuje selekcji informacji,
- wskazuje i nazywa podstawowe środki perswazji,
- tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przeżyć wewnętrznych, opis obrazu, list oficjalny, sprawozdanie, tekst o charakterze argumentacyjnym, charakterystyka, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia,
- recytuje tekst z odpowiednią intonacją, dykcją, napięciem emocjonalnym i następstwem pauz,
- stosuje jednolitą formę wypowiedzi w zapisie planu ramowego i szczegółowego,
- sporządza bogaty treściowo twórczy plan wypowiedzi,
- rozplanowuje kompozycję układu treści i formy w notatce,
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o języku w wypowiedziach na temat tekstów,
- tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi opowiadania na podstawie tekstu lub ilustracji,
- funkcjonalnie stosuje odpowiednie konstrukcje składniowe w różnych sytuacjach komunikacyjnych.

Samokształcenie:

- czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści,
- selekcjonuje informacje w celu wykorzystania ich w różnych sytuacjach typowych i nietypowych,
- korzysta z zasobów bibliotek on-line,
- korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych i słownika poprawnej polszczyzny,
- korzysta z informacji zawartych w encyklopedii,
- wykorzystuje wiedzę i umiejętności do przetwarzania informacji o życiu kulturalnym regionu.

OCENA DOSTATECZNA:

Kształcenie literackie i kulturowe:

- nadaje tytuły, śródtytuły wybranym częściom utworu,
- wyjaśnia funkcję tytułu i punktu kulminacyjnego,
- odróżnia wiersz rymowy od wiersza bez rymów,
- wskazuje rymy,
- rozpoznaje wiersz ciągły i stroficzny,
- omawia wydarzenia fabuły, używa pojęć fabuła, wątek i akcja,
- objaśnia znaczenia pojęć: dialog, monolog,
- odróżnia dialog od monologu,
- omawia cechy bohatera, narratora, podmiotu lirycznego,
- określa różne typy narracji w tekście,
- określa cechy bohaterów różnych typów,
- objaśnia, czym cechuje się bohater historyczny,
- omawia tematykę utworu,
- objaśnia pojęcia: wątek główny, wątek poboczny,
- opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich,
- rozumie proste przenośne znaczenia w tekstach,
- rozpoznaje elementy ukrytej treści przypowieści,
- przedstawia własne rozumienie utworu,
- wykorzystuje w interpretacji tekstów kultury własne doświadczenia,
- wyraża opinię na temat bohaterów i zdarzeń,
- rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania bohaterów literackich,
- rozpoznaje tekst informacyjny, publicystyczny i reklamowy,
- wymienia cechy artykułu prasowego,
- odczytuje informacje wyrażone wprost,
- wyciąga wnioski z tekstu,
- wskazuje morał bajek,
- wyodrębnia w tekście części kompozycyjne i dostrzega relację między nimi,
- porządkuje informacje z tekstu,
- wskazuje opinie w wypowiedziach bohaterów,
- wskazuje charakterystyczne cechy komiksu,
- rozpoznaje różne teksty kultury,
- wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury, filmu, teatru,

- posługuje się terminami związanymi z teatrem,
- rozpoznaje wybrane gatunki filmowe,
- objaśnia pojęcie adaptacja utworu w odniesieniu do wybranych dzieł filmowych i teatralnych,
- porównuje treści tekstów kultury z rzeczywistością znaną mu z własnego doświadczenia,
- dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się bardziej złożoną konwencją realistyczną (np. komiks),
- świadomie odbiera filmy, spektakle, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.

Kształcenie językowe:

- dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi,
- rozpoznaje czasowniki dokonane i niedokonane,
- rozpoznaje nieosobowe formy czasownika,
- przekształca konstrukcję strony czynnej i biernej czasownika i odwrotnie,
- przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej,
- rozumie rolę przymiotników i przysłówków w opisie świata,
- poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki,
- nazywa nieodmienne części mowy,
- rozpoznaje w tekście wykrzykniki i partykuły,
- rozpoznaje w zdaniu podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie i okolicznik,
- objaśnia pojęcia związek zgody, związek rządu, związek przynależności,
- wie, jakie części mowy występują najczęściej w związkach wyrazowych różnych typów,
- używa celowo wypowiedzi oznajmujących, pytających i rozkazujących,
- rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdanie pojedyncze i złożone, odróżnia zdanie i równoważnik zdania,
- przekształca konstrukcje składniowe – zdania w równoważniki zdań i odwrotnie,
- objaśnia, czym się różni wersja mówiona języka od wersji pisanej,
- poprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny,
- odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od znaczeń przenośnych,
- używa stałych związków wyrazowych ze zrozumieniem i świadomością celu,
- odróżnia słownictwo neutralne i wartościujące,
- stosuje różne typy wypowiedzi w zależności od zamierzonego celu wypowiedzi,
- tworzy antonimy podanych wyrazów,
- identyfikuje nadawcę wypowiedzi w opowiadaniach, powieściach, baśniach, mitach, legendach,
- rozumie wpływ sytuacji komunikacyjnej na kształt wypowiedzi,
- rozpoznaje i nazywa uczucia wyrażane za pomocą postawy ciała,
- objaśnia różnicę między głosem a literą,
- stosuje zasady etykiety językowej w sytuacjach codziennych,
- stara się przestrzegać poprawności ortograficznej w zakresie pisowni: – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z różnymi częściami mowy – wielką i małą literą – przyimków i wyrażen przyimkowych – cząstek -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście – ą i ę oraz -em, -en i -om, -on – zakończeń -i, -ii, -ji – przedrostków i przyrostków w podanym zestawie ortogramów,
- stara się przestrzegać zasad dotyczących oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach,
- stosuje poprawnie kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzi,
- stosuje nawiasy,
- zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniach pojedynczych i złożonych.

Tworzenie wypowiedzi:

- krótko wypowiada się na podany temat związany z otaczającą rzeczywistością,
- włącza się do rozmowy w kulturalny sposób,
- posługuje się argumentami w rozmowie,
- stosuje akapity,
- ocenia przydatność uzyskanych informacji,
- rozpoznaje podstawowe środki perswazji,
- tworzy samodzielnie wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przeżyć wewnętrznych, opis obrazu, list oficjalny, sprawozdanie, tekst o charakterze argumentacyjnym, charakterystyka, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia,
- artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu,
- sporządza samodzielnie odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi,

- tworzy plan twórczy prostej wypowiedzi,
- tworzy samodzielnie prostą notatkę w formie tabeli, kilkudzaniowej wypowiedzi, planu, notatkę graficzną,
- omawia problematykę przeczytanych utworów,
- tworzy samodzielnie opowiadania na tematy związane z treścią poznanych utworów,
- komponuje początek i zakończenie na podstawie tekstu,
- stosuje zwroty grzecznościowe w wypowiedziach ustnych i pisemnych.

Samokształcenie:

- czyta płynnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa,
- wybiera informacje uzyskane z różnych źródeł i wykorzystuje je w nauce i rozwijaniu pasji,
- zna zasady korzystania z zasobów bibliotecznych,
- zna budowę słownika ortograficznego i słownika poprawnej polszczyzny,
- wyszukuje hasła w encyklopedii,
- ocenia przydatność uzyskanych informacji,
- wyszukuje informacje na temat ważnych zdarzeń i postaci związanych ze swoim regionem.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA:

Kształcenie literackie i kulturowe:

- wypowiada się na temat świata przedstawionego utworu,
- dostrzega obrazy poetyckie w utworach o nieskomplikowanej strukturze semantycznej,
- zna pojęcie fikcja literacka,
- wymienia realistyczne i fantastyczne elementy świata przedstawionego,
- rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, hymn, przypowieść, mit, opowiadanie, nowelę, powieść detektywistyczną, historyczną, obyczajową, podróżniczą, przygodową, sensacyjną, fantasy,
- zna pojęcia: epitet, porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, apostrofa, pytanie retoryczne, powtórzenie i wyszukuje niektóre z wymienionych środków w tekście literackim,
- wskazuje tytuł, podtytuł, motto, puentę utworu,
- wskazuje punkt kulminacyjny w opowiadaniu,
- rozpoznaje wers, strofę i refren, wskazuje rymy w wierszu, zna pojęcie rytm,
- wyodrębnia wydarzenia fabuły i ustala ich kolejność,
- zna pojęcia: dialog, monolog,
- wyszukuje wypowiedzi bohaterów tekstu,
- zna pojęcia: podmiot liryczny, narrator, bohater,
- zna pojęcia: narracja pierwszoosobowa i narracja trzecioosobowa,
- odróżnia narratora pierwszoosobowego od narratora trzecioosobowego,
- wskazuje w tekście bohatera głównego, pierwszoplanowego, drugoplanowego, tytułowego, epizodycznego,
- określa tematykę utworu,
- zna pojęcia: wątek główny, wątek poboczny,
- nazywa swoje reakcje czytelnicze,
- odbiera teksty literackie na poziomie dosłownym,
- przedstawia dosłowną treść przypowieści,
- wypowiada się na temat sytuacji bohaterów literackich i filmowych,
- wypowiada się na temat utworu i jego znaczeń,
- podejmuje próbę interpretacji tekstów kultury,
- wypowiada się na temat postaci literackiej, nazywa pozytywne i negatywne cechy bohatera,
- posługuje się pojęciami dotyczącymi wartości (np. dobro – zło, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, pokój – wojna) w odniesieniu do treści omawianych utworów,
- rozpoznaje tekst literacki, informacyjny i reklamowy,
- wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost,
- określa temat tekstu,
- używa pojęcia morał w odniesieniu do bajki,
- objaśnia pojęcie tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapit,
- wydobywa z tekstu wskazane informacje,
- wskazuje określenia opisujące i oceniające,
- rozpoznaje czytany utwór jako komiks,
- odróżnia dzieło literackie od filmu i spektaklu teatralnego,

- odróżnia film od programu informacyjnego,
- posługuje się pojęciami związanymi z filmem i widowiskiem telewizyjnym: scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka,
- zna pojęcie adaptacja utworu literackiego,
- dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją realistyczną (np. ilustracja),
- z uwagą odbiera filmy, spektakle, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje w wypowiedziach części mowy: rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki, liczebniki, zaimki, przyimki, spójniki,
- rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy,
- rozpoznaje bezokolicznik i formy osobowe czasownika,
- rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, osoby, czasu, rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, czasownika, przymiotnika i liczebnika,
- wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej,
- stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych,
- używa przymiotników i przysłówków we właściwych kontekstach,
- stopniuje przymiotniki i przysłówki,
- zna pojęcia podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik,
- wskazuje wyrazy nadrzędne i podrzędne w związkach wyrazowych,
- rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące,
- odróżnia zdanie pojedyncze i złożone,
- rozpoznaje równoważnik zdania,
- przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie,
- rozpoznaje wersję mówioną i pisaną języka,
- wie, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej, a w jakich nieoficjalnej odmiany polszczyzny,
- używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej,
- rozumie dosłowne i proste przenośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi,
- zna pojęcie związek frazeologiczny,
- używa ze zrozumieniem pojęć synonim, wyraz bliskoznaczny, antonim, wyraz przeciwstawny,
- w sposób logiczny i spójny wypowiada się na tematy związane z otaczającą rzeczywistością,
- rozumie, że tekst jest komunikatem,
- zna pojęcia nadawca i odbiorca wypowiedzi, posługuje się nimi w odniesieniu do różnych sytuacji codziennych,
- określa sytuację komunikacyjną,
- rozpoznaje komunikaty wyrażane za pomocą gestów i mimiki,
- stosuje niewerbalne środki komunikacji,
- zna pojęcia głoska, litera, sylaba, akcent,
- stosuje intonację zdaniową,
- zna pojęcie etykieta językowa i stara się stosować jej zasady,
- zna zasady pisowni: – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z różnymi częściami mowy – wielką i małą literą – przyimków i wyrażen przyimkowych – cząstek -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście – a i ę oraz -em, -en i -om, -on – zakończeń -i, -ii, -ji – przedrostków i przyrostków,
- zna wybrane zasady dotyczące oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych,
- zamyka wypowiedzenia kropką, znakiem zapytania lub wykrzyknikiem,
- stosuje cudzysłów i dwukropek.

Tworzenie wypowiedzi:

- udziela poprawnych i logicznych odpowiedzi na pytania,
- słucha z uwagą uczestników rozmowy, mówi na temat, uczestnicząc w rozmowie,
- rozpoznaje argumenty w wypowiedzi,
- tworzy logiczne i w przeważającej części uporządkowane wypowiedzi,
- zna pojęcie akapitu,
- wyszukuje w tekście informacje,
- tworzy według podanego wzoru wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przeżyć wewnętrznych, opis obrazu, list oficjalny, sprawozdanie, tekst o charakterze argumentacyjnym, charakterystyka, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia,
- recytuje ze zrozumieniem tekst poetycki lub fragment prozy,
- sporządza odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi,
- sporządza z pomocą nauczyciela plan swojej wypowiedzi,

- redaguje według podanego wzoru proste notatki w różnych formach,
- opowiada o treści przeczytanych utworów,
- tworzy według podanego wzoru opowiadania na temat dalszych losów bohatera tekstu,
- odwołuje się do swojej wiedzy o języku w tworzonych wypowiedziach.

Samokształcenie:

- czyta cicho ze zrozumieniem,
- czytając głośno, uwzględnia różne znaki interpunkcyjne,
- korzysta z różnych źródeł informacji (np. książki, edukacyjne programy telewizyjne, strony internetowe),
- korzysta z zasobów szkolnej biblioteki,
- korzysta ze słownika ortograficznego,
- potrafi odnaleźć wskazane hasło w encyklopedii i słowniku poprawnej polszczyzny,
- pod kierunkiem nauczyciela poznaje kulturę regionu,

OCENA NIEDOSTATECZNA:

otrzymuje uczeń, który nie opanował na poziomie wymagań koniecznych wiedzy i umiejętności objętych podstawą programową, nie jest w stanie wykonać (nawet przy pomocy nauczyciela) zadań o niewielkim stopniu trudności, a brak aktywności w dążeniu do zdobycia wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu.